Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Opstart van gesprekken over de nieuwe organisatiestructuur van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Samenvatting:
Een aanpassing van de organisatiestructuur van de NVAO dringt zich op om een kwaliteitsvolle, efficiënte en toekomstgerichte werking mogelijk te maken. Op het Comité van Ministers van 7 december 2020 werden de problemen rond de huidige werking van de NVAO besproken en zijn er ontwerpeisen voor de nieuwe organisatiestructuur vastgelegd. Op basis hiervan zullen de Nederlandse en Vlaamse administraties gezamenlijk een proces naar een nieuwe structuur opstarten. Het resultaat hiervan zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering, waarna de Vlaamse Regering de Vlaamse minister van Onderwijs kan machtigen om hierover gesprekken te voeren binnen het Comité van Ministers.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Hoger onderwijs/ondersteuning van het onderwijsveld.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het verdrag van 3 september 2003 tussen de Vlaamse Gemeenschap van België en het koninkrijk der Nederlanden inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse Hoger Onderwijs

Het protocol van 16 januari 2013 tot wijziging van het verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap van België en het koninkrijk der Nederlanden inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en het Vlaamse Hoger Onderwijs

2. INHOUD

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) is als onafhankelijke, binationale accreditatieorganisatie opgericht door de Nederlandse en Vlaamse overheid en geeft een deskundig en objectief oordeel over de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen. De basis voor de werkzaamheden van de NVAO ligt in een verdrag dat in september 2003 door de

Nederlandse en Vlaamse ministers is ondertekend en begin 2005 door beide parlementen is geratificeerd.

De NVAO heeft drie hoofdtaken:

1. Het beoordelen en borgen van het niveau van het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs;
2. Het bevorderen van de kwaliteit van het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs door middel van het bevorderen van een kwaliteitscultuur, gericht op regelmatige evaluatie en op voortdurende kwaliteitsvermeerdering;
3. Het zichtbaar maken en versterken van de positie van de Nederlandse en Vlaamse hogeronderwijssectoren (instellingen, opleidingen) door middel van internationale samenwerking.

Met de samenwerking binnen de NVAO liepen Vlaanderen en Nederland begin van de eeuw voorop in Europa. NVAO heeft – zo kan thans worden gesteld - de vooropgestelde leidende rol in Europa waargemaakt, bijv. door participatie in diverse internationale gremia. Internationaal geniet de NVAO veel invloed en gezag, meer dan strikt genomen o.b.v. schaal zou mogen worden verwacht. Het verdrag legt een aantal zaken vast, waaronder de inhoudelijke opdracht van de NVAO, maar ook het juridische, financiële en bestuursmatige kader. Deze opdracht en kaders zijn nader uitgewerkt in nationale wetgeving en (bestuurs)reglementen van NVAO.

Na bijna twee decennia werken en indachtig externe en interne aanleidingen lijkt een aanpassing van de organisatiestructuur van de NVAO zich op te dringen om verder een kwaliteitsvolle, efficiënte en toekomstgerichte werking mogelijk te maken. Hiervoor zijn verschillende aanleidingen extern en intern.

Externe aanleidingen:

- In de Europese hoger onderwijsruimte wordt – op instigatie van de EC – ingezet op verdere en meer diepgaande internationale samenwerking tussen hoger onderwijs instellingen. Dit raakt ook direct aan kwaliteitszorgvraagstukken bijv. t.a.v. transnationale ontwikkeling en beoordeling van gezamenlijke opleidingen, ontwikkeling Europese universiteiten en beleidsvorming omtrent Europese graadverlening en accreditatie.

- Deze evolutie wordt bekrachtigd in het Rome communiqué , waar wordt opgeroepen om internationale samenwerking tussen hoger onderwijsinstellingen te versterken en eventuele obstakels hiervoor in nationale regelgeving weg te werken.

- Recent is er een vraag van Luxemburg om een versterkte formele samenwerking aan te gaan met de NVAO. Om hen (en eventueel andere landen) als een volwaardige partner te laten deelnemen is een verdrags- en organisatieaanpassing aan de orde.

Interne aanleidingen:

- In Vlaanderen en Nederland zijn de stelsels voor kwaliteitszorg in het hoger onderwijs sinds 2003 continu doorontwikkeld. Daarbij zijn door de beide partners in de loop der tijd ook verschillende keuzes in uitwerkingen gemaakt. Zo is Vlaanderen met de instellingsreview een nieuwe ontwikkelingsfase ingegaan. In de nabije toekomst zal ook het Nederlandse stelsel verder evolueren, mogelijks richting een meer op instellingsbeoordeling gerichte benadering (in geest van Vlaamse instellingsreview).
- Verschillende keuzes hebben ook geleid tot verschillen in omvang en focus. Zo is het aantal opleidingsbeoordelingen in Nederland veel hoger als gevolg van het vasthouden aan opleidingsaccreditatie, en is er verschil in de schaalgrootte en de omvang van de niet-bekostigde sector.

- In de strategie 2017-2020 gaf de NVAO aan dat, gezien deze ontwikkelingen, er nood is aan differentiatie op vlak van de bestuurlijke structuur en de organisatorische traditie. Zo werden er twee beleidsafdelingen opgericht, één voor Vlaanderen en één voor Nederland.
- In de periode eind 2020- begin 2021 zullen een aantal nieuwe bestuursleden bij NVAO aantreden en zal de NVAO ook een nieuw strategisch plan moet opstellen (het huidige strategisch plan heeft een looptijd 2017-2020). Dat maakt dat de huidige periode zeer geschikt is om een aanpassing van de organisatie door te voeren.

Op het Comité van Ministers van 7 december 2020 zijn de krijtlijnen voor een nieuw organisatiemodel voor de NVAO beschreven. Vooraleer in te gaan op criteria of ontwerpeisen voor de nieuwe structuur, worden de knelpunten van het huidige organisatiemodel van de NVAO besproken.

1. De huidige praktijk en organisatie van de NVAO weerspiegelt niet meer de geest van het verdrag.

- In de praktijk werkt men sinds 2018 met gescheiden afdelingen (Vlaanderen, Nederland en ondersteuning) die een bepaalde autonomie hebben, maar de verantwoording van de ministers en de bestuurders ligt – conform het verdrag - op beide landen/het geheel.
- Bij de oprichting van de NVAO liepen de feitelijke werkzaamheden (accreditatie van opleidingen) van NVAO in Nederland en Vlaanderen parallel. Door verschillende keuzes in uitwerkingen en door het door beide landen verstrekken van bijkomende opdrachten aan NVAO zijn er feitelijk grote verschillen ontstaan in de wijze waarop inhoudelijk wordt gewerkt en is de behoefte aan ondersteuning, zowel van het kernproces als van de organisatie verschillend voor Vlaanderen en Nederland.

2. Ontbreken van een gezamenlijke cultuur; verschillen in bestuurscultuur Vlaanderen-Nederland.

- Bij de start van samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen binnen de NVAO is geen keuze gemaakt in bestuurscultuur. Ondanks alle inspanningen is het de afgelopen jaren onvoldoende gelukt om binnen de NVAO een gezamenlijke (organisatie)cultuur te creëren..

3. Toenemende financiële aandachtspunten binnen organisatie.

- In het accreditatieverdrag is opgenomen dat de verdragsluitende partijen aan NVAO de benodigde financiële middelen ter beschikking stellen voor de uitvoering van haar opdracht in een zodanige regeling dat Nederland 60% en Vlaanderen 40% van de kosten draagt. Deze 60/40 verhouding en vooral de doorvertaling ervan binnen de werking van de NVAO, roept vragen op gelet op de feitelijke werkzaamheden die de NVAO thans uitvoert.
- Door beide landen zijn in het verleden verschillende keuzes gemaakt t.a.v. financiering van de respectievelijke onderdelen van de NVAO. Gecombineerd met hierboven geschetste ontwikkelingen heeft dit er onder andere toe geleid dat de Vlaamse reserves in de afgelopen jaren zijn teruggelopen tot vrijwel een nulpunt. Aan Nederlandse zijde is er wel een ruime reserve, al dient te worden opgemerkt dat een aanzienlijk deel van deze reserves in het komende jaar zal worden aangewend voor investeringsdoeleinden.

Ondanks de knelpunten in het huidige organisatiemodel is er zowel vanuit Vlaanderen als vanuit Nederland de wens om de samenwerking op een kwaliteitsvolle, efficiënte en toekomstgerichte wijze voort te zetten. Een toekomstig organisatiemodel dient een grotere zelfstandigheid te bevatten voor Vlaanderen en Nederland, zonder de meerwaarde van samenwerking te verliezen. Samengevat kan worden gekomen tot de navolgende ontwerpeisen voor een nieuwe organisatiestructuur:

- De Vlaams-Nederlandse betrokkenheid blijft vormgegeven door een verdrag.

- De nieuwe organisatiestructuur moet de meerwaarde van de Vlaams-Nederlandse samenwerking beter faciliteren.
- Een nieuwe structuur mag geen afbreuk doen aan de goede (internationale) reputatie van de NVAO. De NVAO heeft en behoudt aanzien in Vlaanderen, Nederland én in Europa.
- De onafhankelijke oordeelsvorming moet behouden blijven. Ook na transitie moet de organisatie-inrichting voldoen aan de European Standards and Guidelines (ESG).
- Een nieuwe organisatiestructuur moet meer flexibiliteit bieden. Beide landen moeten meer ruimte hebben om zelfstandig hun werking uit te bouwen, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de goede (internationale) reputatie van NVAO.
- Een nieuwe organisatiestructuur moet de financiële geldstromen duidelijk in kaart brengen.

Mogelijks is er een aanpassing van het accreditatieverdrag noodzakelijk om de bepalingen van deze nota uit te kunnen voeren.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorgesteld wordt om de Vlaamse minister van onderwijs te machtigen het proces i.v.m. het uittekenen van een nieuwe organisatiestructuur voor de NVAO op te starten. Er is geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Conform art.43. §3. 4° van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019, is het advies van de inspecteur van Financiën niet vereist.

Het gemotiveerde besluit van de Minister van Begroting is niet vereist, conform artikel 31 §2 van hetzelfde besluit.

B. ESR-TOETS

DE ESR-toets is niet van toepassing op het voorstel van beslissing, want dit dossier bevat geen pps-project of maakt geen alternatief gefinancierde investeringen mogelijk.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen en provinciale besturen, noch op personeelsvlak, nog op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

De mogelijkheid om te werken aan een nieuw organisatiemodel voor de NVAO werd voor de eerste maal besproken op het Comité van Ministers van 7 december 2020. Op dat Comité stelden beide

ministers voor om, na raadpleging van het Nederlandse parlement en de Vlaamse Regering, hun administraties de opdracht te geven om gezamenlijk, in afstemming met de NVAO, te komen tot een concreet voorstel voor een nieuwe organisatiestructuur en dit via aanstelling van een ambtelijk duo (Vlaming & Nederlander). Dit onderwerp zal opnieuw geagendeerd worden op het volgende Comité van Ministers (juli 2021), een tussentijdse rapportage wordt verwacht voor 1 april 2021.

Een voorstel, uitgewerkt op basis van dit traject, zal ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor het volgende Comité van Ministers.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs te gelasten het proces i.v.m. het uittekenen van een nieuwe organisatiestructuur voor de NVAO op te starten met betrokkenheid van de NVAO en van de bevoegde Vlaamse en Nederlandse administraties;
- dat het ontwerp van nieuwe organisatiestructuur ter principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd vooraleer de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs wordt gemachtigd verdere gesprekken hieromtrent te voeren binnen het Comité van Ministers.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben Weyts